Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2024. gada 19. septembrī*

Valsts pienākumu neizpilde – Direktīva 2009/147/EK – Savvaļas putnu aizsardzība – 5. pants, 8. panta 1. punkts un 9. panta 1. punkts – Atkāpes shēma, kas ļauj sagūstīt septiņu savvaļas žubīšu sugu dzīvos sugas īpatņus – Dalībvalstu atkāpes tiesības pētniecības nolūkā – Nosacījumi

Lietā C-23/23

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, kas celta 2023. gada 20. janvārī,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *C. Hermes* un *R. Lindenthal*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Maltas Republiku, ko pārstāv *A. Buhagiar*, pārstāve, kam palīdz *D. Sarmiento-Ramírez-Escudero*, *abogado*,

atbildētāja,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], A. Kumins [*A. Kumin*] un I. Ziemele,

ģenerāladvokāte: T. Čapeta [*T. Ćapeta*],

sekretāre: L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2024. gada 7. marta tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2024. gada 30. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

1 Ar prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, pieņemot atkāpes shēmu, kas ļauj sagūstīt septiņu savvaļas žubīšu sugu, proti, žubītes (*Fringilla coelebs*), kaņepīša (*Carduelis cannabina*), dadzīša (*Carduelis carduelis*), zaļžubītes (*Carduelis chloris*), dižknābja (*Coccothraustes coccothraustes*), ģirliča (*Serinus serinus*) un ķivuļa (*Carduelis spinus*) (turpmāk tekstā – "septiņas attiecīgās žubīšu sugas"), dzīvos sugas īpatņus, Maltas Republika nav izpildījusi pienākumus, kuri tai ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.) 5. pantu un 8. panta 1. punktu, kas aplūkoti kopsakarā ar šīs direktīvas 9. panta 1. punktu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

2 Direktīvas 2009/147 2. pantā noteikts:

"Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai skaitliski uzturētu 1. pantā minēto sugu populācijas tādā līmenī, kas pirmām kārtām atbilst ekoloģijas, zinātnes un kultūras prasībām, tajā pašā laikā ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības, vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim."

3 Šīs direktīvas 5. panta a) un e) punkts formulēts šādi:

"Neskarot 7. un 9. pantu, dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai izveidotu vispārēju aizsardzības sistēmu visām 1. pantā minētajām putnu sugām, jo īpaši aizliedzot:

a) jebkādā veidā apzināti nonāvēt vai sagūstīt putnus;

[..]

e) turēt to sugu putnus, kuras aizliegts medīt un sagūstīt."

4 Saskaņā ar minētās direktīvas 8. panta 1. punktu "attiecībā uz putnu medībām, to sagūstīšanu vai nonāvēšanu saskaņā ar šo direktīvu dalībvalstis aizliedz lietot jebkādus masveidīgas vai neselektīvas putnu sagūstīšanas vai nonāvēšanas līdzekļus, pasākumus vai paņēmienus, arī tādus, kas var izraisīt kādas sugas lokālu izzušanu, jo īpaši IV pielikuma a) punktā minētos".

5 Direktīvas 2009/147 IV pielikuma a) punkta ceturtajā ievilkumā uzskaitīti šādi līdzekļi:

"– tīkli, lamatas, saindēta vai anestezējoša ēsma."

6 Šīs direktīvas 9. panta 1. un 2. punktā paredzēts:

"1. Ja nevar rast citu pieņemamu risinājumu, dalībvalstis var atkāpties no 5. līdz 8. panta noteikumiem šādu iemeslu dēļ:

[..]

b) pētniecības un mācību nolūkā, veicot populācijas atjaunošanu, sugu reintrodukciju un šim nolūkam nepieciešamo pavairošanu;

c) lai stingri kontrolētos apstākļos un izlases veidā atļautu nelielā skaitā sagūstīt, turēt vai citādi saprātīgi izmantot dažus putnus.

2. Izņēmuma gadījumos, kas minēti 1. punktā, jānorāda:

a) sugas, uz kurām attiecas izņēmumi;

b) līdzekļi, pasākumi vai paņēmieni, ar kādiem atļauts sagūstīt vai nonāvēt putnus;

c) riska nosacījumi, kā arī citi apstākļi (laiks un vieta), kādos pieļaujami šādi izņēmumi;

d) iestāde, kas pilnvarota paziņot, ka pastāv nepieciešamie nosacījumi, un lemt par to, kādus līdzekļus, pasākumus vai paņēmienus, kam un ar kādiem ierobežojumiem atļauts izmantot;

e) kādi uzraudzības pasākumi tiks veikti."

Maltas tiesības

Noteikumi par savvaļas putnu aizsardzību

7 2006. gada 29. marta *Legal Notice 79 – Conservation of Wild Birds Regulations* (Juridiskais paziņojums Nr. 79 par noteikumiem par savvaļas putnu aizsardzību, turpmāk tekstā – "Noteikumi par savvaļas putnu aizsardzību") ir galvenais tiesību akts, ar ko Maltas tiesībās transponēta Direktīva 2009/147.

8 It īpaši ar Noteikumu par savvaļas putnu aizsardzību 9. noteikumu ir transponēts galvenokārt Direktīvas 2009/147 9. pants un paredzēti nosacījumi, kas izmantojami atkāpju pārbaudei. Šis 9. noteikums organizē arī precīzu lēmumu pieņemšanas procedūru, kāda jāīsteno, pārbaudot šādu atkāpi, un šī procedūra ietver obligātu pārbaudi, ko veic Maltas ornitoloģijas komiteja (turpmāk tekstā – "ornitoloģijas komiteja").

9 Saskaņā ar Noteikumu par savvaļas putnu aizsardzību 10. noteikumu ornitoloģijas komitejas loma ir sniegt ieteikumus par vides jautājumiem atbildīgajam ministram (turpmāk tekstā – "ministrs") par atkāpju no 4.–7., 18. un 21. noteikuma atļaušanu un regulāri pārliecināties, ka joprojām ir izpildīti šādas atļaujas vai šādu atļauju piešķiršanas nosacījumi. Turklāt 10. noteikumā paredzētas ministra pilnvaras, pārbaudot ornitoloģijas komitejas ieteikumus, lemt par atkāpju atļaušanu, kā arī viņam noteiktais pienākums rakstveidā norādīt sava lēmuma pamatojumu, ja ornitoloģijas komitejas ieteikumi un viņa lēmums būtiski atšķiras.

10 Noteikumu par savvaļas putnu aizsardzību 27. noteikumā ir paredzētas procedūras, kuru mērķis ir izvērtēt minēto noteikumu neizpildi, kā arī sodus, kas piemērojami par pārkāpumiem, kuri izdarīti atkāpju ietvaros.

2020. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētniecības nolūkā

– *2020. gada pamatnoteikumi*

11 2020. gada 19. oktobra *Legal Notice 399 – Conservation of Wild Birds (Framework for Allowing a Research Derogation to determine Malta's Reference Population of Seven Finch Species) Regulations, 2020* (Akts Nr. 399 par savvaļas putnu aizsardzību (regulējums, ar ko ir ļauts izdarīt atkāpi pētniecības nolūkā, lai noteiktu septiņu attiecīgo žubīšu sugu populāciju Maltā; turpmāk tekstā – "2020. gada pamatnoteikumi")) paredz atkāpi septiņu attiecīgo žubīšu sugu īpatņu sagūstīšanai pētniecības nolūkā.

12 2020. gada pamatnoteikumu 1. noteikuma 2. punktā noteikts:

"Šo noteikumu mērķis ir ieviest regulējumu, kas ļauj izdarīt atkāpi pētniecības nolūkā, lai noteiktu septiņu [attiecīgo] žubīšu sugu references populāciju Maltā, pamatojoties uz Direktīvas [2009/147] 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Šo noteikumu mērķis konkrēti ir savākt pietiekamu zinātnisko informāciju, lai Maltas Republika varētu ieviest atkāpju shēmu Direktīvas [2009/147] 9. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, kas atbilst "neliela skaita" kritērijam, kurš interpretēts Tiesas spriedumā [2018. gada 21. jūnijs, Komisija/Malta (C-557/15, EU:C:2018:477)]".

13 Šo pamatnoteikumu 3. noteikumā noteikts, ka šo septiņu sugu putnus var tikai sagūstīt, izmantojot tīklus, ko sauc par *clap-nets* un kuru linuma acu izmērs ir vismaz 18 mm x 18 mm, lai tos varētu pārbaudīt un/vai apgredzenot, un/vai aprīkot ar satelītraidītāju. Gredzenu kontroles veidlapas nosūta *Maltese Wild Birds Regulation Unit* (Maltas savvaļas putnu regulēšanas vienība, turpmāk tekstā – "*WBRU*"), kas ietilpst Vides, ilgtspējīgas attīstības un klimata pārmaiņu ministrijā.

14 Minēto pamatnoteikumu 4. noteikumā paredzēts, ka ministrs var noteikt pētniecības periodu, kas nepārsniedz 64 dienas rudenī, un konstatēt, ka nav "cita apmierinoša risinājuma" Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta izpratnē.

15 2020. gada pamatnoteikumu 5. noteikumā septiņu attiecīgo žubīšu sugu īpatņu sagūstīšana ir atļauta tikai personām, kam šajā nolūkā ir licence. Šo licenci var izsniegt tikai personām, kas iesniedz vispārējus plānus, kuros norādīta atļauto *clap-nets* atrašanās vieta, kas apmeklējuši obligātos mācību kursus par pētniecības mērķiem un kas sekmīgi nokārtojuši attiecīgu eksāmenu.

– *2020. gada deklarācija*

16 Saskaņā ar 2020. gada 19. oktobra *Legal Notice 400 – Conservation of Wild Birds (Declaration on a Derogation allowing a Research Period to determine Malta's Reference Population of Seven Finch Species) Regulations, 2020* (Juridiskais paziņojums Nr. 400 par savvaļas putnu aizsardzību (deklarācija, ar ko ir noteikts pētniecības periods, lai noteiktu septiņu žubīšu sugu populāciju Maltā; turpmāk tekstā – "2020. gada deklarācija") 1. noteikuma 2. punktu:

"[..] tā kā Maltas Republikas teritorijā:

a) [septiņas attiecīgās žubīšu sugas] ir migrējoši nerezidējoši gājputni;

b) līdz šim ir iegūts ļoti maz datu par [septiņu attiecīgo žubīšu sugu] gredzenu kontroli, lai sniegtu pārliecinošu informāciju par galveno putnu grupu (references populācijas) izcelsmes reģioniem [..],

ministrs ar šo konstatē, ka nav cita apmierinoša risinājuma, lai veiktu izsmeļošu pētījumu, ko personas, kurām ir licence, veic, izmantojot reģistrētus *clap-nets*, kas ir visselektīvākā metode šo sugu īpatņu sagūstīšanai, lai reģistrētu datus par gredzenu (kontrolētu) atgūšanu un apgredzenotu putnus, un pēc tam tos nekavējoties atlaistu dabā, un lai, ciktāl tas absolūti nepieciešams, iegūtu datus, kuri ļauj noskaidrot attiecīgo sugu references populāciju Maltā saskaņā ar Direktīvas [2009/147] un [2020. gada pamatnoteikumu] normām."

17 Šīs deklarācijas 4. noteikumā paredzēts:

"[..] izpētes periods [septiņām attiecīgajām žubīšu sugām] 2020. gadā ir sešdesmit divas (62) dienas no 2020. gada 20. oktobra līdz 20. decembrim, abus šos datumus ieskaitot [..]."

2021. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētniecības nolūkā

– *2021. gada pamatnoteikumi*

18 Ar 2021. gada 14. oktobra *Legal Notice 387 – Conservation of Wild Birds (Framework for Allowing a Research Derogation to determine Malta's Reference Population of Seven Finch Species) (Repeal) Regulations, 2021* (Juridiskais paziņojums Nr. 387 par savvaļas putnu aizsardzību (regulējums, kas ļauj atkāpties pētniecības nolūkā, lai noteiktu septiņu žubīšu sugu populāciju Maltā) (atcelšana)) tika atcelti 2020. gada pamatnoteikumi.

19 Ar 2021. gada 19. oktobra *Legal Notice 394, Conservation of Wild Birds (Framework for Allowing a Derogation to Carry out Scientific Research on Seven Finch Species) Regulations, 2021* (Juridiskais paziņojums Nr. 394 par savvaļas putnu aizsardzību (regulējums, kas ļauj atkāpties zinātniskās pētniecības nolūkā attiecībā uz septiņām žubīšu sugām); turpmāk tekstā – "2021. gada pamatnoteikumi") ir paredzēta atkāpes shēma pētniecības nolūkā, kas ļauj sagūstīt septiņu attiecīgo žubīšu sugu īpatņus.

20 2021. gada pamatnoteikumu 8. pants ir formulēts tāpat kā 2020. gada pamatnoteikumu 4. pants.

– *2021. gada deklarācija*

21 Saskaņā ar 2021. gada 19. oktobra *Legal Notice 395 – Conservation of Wild Birds (Declaration on a Derogation Allowing Scientific Research on Seven Finch Species) Regulations, 2021* (Juridiskais paziņojums Nr. 395 par savvaļas putnu aizsardzību (deklarācija, ar ko atļauta septiņu žubīšu sugu zinātniska izpēte)) 1. noteikuma 2. punktu:

"[..] tā kā Maltas Republikas teritorijā:

a) [septiņas attiecīgās žubīšu sugas] ir migrējoši nerezidējoši gājputni;

b) Japānas tīklu sistēma, kas tiek izmantota putnu sagūstīšanai, nav piemērota, lai sniegtu datus [..] par gredzenu kontroli saistībā ar attiecīgajām sugām, lai iegūtu pārliecinošu informāciju par galveno putnu grupu (references populācijas) izcelsmes reģioniem, kā Tiesa to apstiprinājusi [..] [2018. gada 21. jūnija spriedumā Komisija/Malta (C-557/15, EU:C:2018:477)]; un tā kā

c) valsts apgredzenošanas programmas apgredzenotāji apgredzenošanas un kontroles nolūkā nevar izmantot dzīvus pievilinātājputnus un turklāt ētisku iemeslu dēļ iebilst pret šo izmantošanu, jo dzīvi pievilinātājputni ir *clap-nets* sistēmas darbības pamatā,

ministrs ar šo konstatē, ka nav cita apmierinoša risinājuma, lai veiktu izsmeļošu pētījumu, ko personas, kurām ir licence, veic, izmantojot reģistrētus *clap-nets*, kas ir visselektīvākā metode [..] attiecīgo sugu īpatņu sagūstīšanai, lai reģistrētu datus par gredzenu atgūšanu (kontrole) un apgredzenotu putnus, un pēc tam tos nekavējoties atlaistu dabā, un lai, ciktāl tas absolūti nepieciešams, iegūtu datus, kuri ļauj noskaidrot attiecīgo sugu references populāciju Maltā saskaņā ar Direktīvas [2009/147] un pamatnoteikumu normām."

22 Šīs deklarācijas 4. noteikumā paredzēts:

"[..] izpētes periods attiecīgajām sugām 2021. gadā ir sešdesmit divas (62) dienas no 2021. gada 20. oktobra līdz 20. decembrim, abus šos datumus ieskaitot [..]."

2022. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētniecības nolūkā

– *2022. gada pamatnoteikumi*

23 Ar 2022. gada 19. oktobra *Legal Notice 256 – Conservation of Wild Birds (Framework for Allowing a Derogation to Carry out Scientific Research on Seven Finch Species) (Amendment) Regulations, 2022* (Juridiskais paziņojums Nr. 256 par savvaļas putnu aizsardzību (regulējums, ar ko atļauta atkāpe, lai veiktu zinātnisku pētniecību attiecībā uz septiņām žubīšu sugām) (grozījums)) tika grozītas dažas 2021. gada pamatnoteikumu normas.

– *2022. gada deklarācija*

24 Ar 2022. gada 19. oktobra *Legal Notice 257 – Conservation of Wild Birds (Declaration on a Derogation Allowing Scientific Research on Seven Finch Species) Regulations, 2022* (Juridiskais paziņojums Nr. 257 par savvaļas putnu aizsardzību (deklarācija, ar ko atļauta septiņu žubīšu sugu zinātniska izpēte); turpmāk tekstā – "2022. gada deklarācija") tika noteikts cits "atsauces periods", proti, no 2022. gada 20. oktobra līdz 20. decembrim, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā 2021. gada deklarācijā noteiktie.

Tiesvedības priekšvēsture un pirmstiesas procedūra

25 2014. gadā Maltas Republika, pamatojoties uz Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu, pieņēma atkāpes shēmu, kas ļauj sagūstīt dzīvus septiņu attiecīgo žubīšu sugu īpatņus. Ar 2018. gada 21. jūnija spriedumu Komisija/Malta (C-557/15, EU:C:2018:477) Tiesa

nosprieda, ka, pieņemot šo atkāpes shēmu, Maltas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta a) un e) punktu un 8. panta 1. punktu, kas aplūkoti kopsakarā ar minētās direktīvas 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

26 Pēc šī sprieduma taisīšanas Maltas Republika 2020. gada 19. oktobrī, pamatojoties uz Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu, pieņēma šī sprieduma 11.–17. punktā paredzēto atkāpes shēmu pētniecības nolūkā, kas ļauj sagūstīt lamatās septiņas attiecīgās žubīšu sugas. 2020. gada 3. decembrī Komisija šai dalībvalstij nosūtīja brīdinājuma vēstuli, norādot, ka šī shēma nav saderīga ar šīs direktīvas 5. pantu un 8. panta 1. punktu un nav pamatota ar vajadzību veikt pētījumu atbilstoši tās 9. panta 1. punkta b) apakšpunktam. Runājot par pēdējo minēto tiesību normu, Komisija uzskatīja, ka Maltas Republika nav pierādījusi, ka šī atkāpes shēma ir pieņemta tāpēc, ka nav cita apmierinoša risinājuma, kā arī tā nav pierādījusi, ka minētās shēmas patiesais mērķis ir pētniecība.

27 Ar 2021. gada 3. februāra vēstuli Maltas Republika atbildēja, ka 2020. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētījuma nolūkā atbilst Direktīvas 2009/147 9. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

28 Tā kā Maltas Republikas argumenti, atbildot uz brīdinājuma vēstuli, nebija apmierinoši, Komisija 2021. gada 9. jūnijā šai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, aicinot to veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo atzinumu mēneša laikā no tā paziņošanas.

29 2021. gada 14. oktobrī ministrs atcēla 2020. gada pamatnoteikumus, "tomēr neskarot spēkā esamību visam, kas ir ticis veikts vai neveikts atbilstoši šiem pamatnoteikumiem".

30 2021. gada 19. oktobrī ministrs pieņēma šī sprieduma 18.–22. punktā paredzēto atkāpes shēmu pētniecības nolūkā attiecībā uz laikposmu no 2021. gada 20. oktobra līdz 20. decembrim. Ar 2022. gada deklarāciju šis ministrs noteica citu "pētniecības periodu" no 2022. gada 20. oktobra līdz 20. decembrim.

Par prasību

31 Komisija norāda – tā kā 2020. un 2021. gada pamatnoteikumi, kā arī 2020., 2021. un 2022. gada deklarācijas ir daļa no vienas un tās pašas rīcības, tie jāuzskata par vienu un to pašu atkāpes shēmu pētniecības nolūkā, ņemot vērā Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunkta noteikumus. Komisija norāda, ka Maltas Republika nav apstrīdējusi, ka šī shēma nav saderīga ar aizliegumiem, kas noteikti Direktīvas 2009/147 5. panta a) punktā un 8. panta 1. punktā, kuri aplūkoti kopsakarā ar tās IV pielikuma a) punktu, un uzskata, ka šī dalībvalsts nav pierādījusi, ka šīs direktīvas 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie atkāpes nosacījumi bija izpildīti. Pirmkārt, Maltas Republika neesot pierādījusi, ka minētās shēmas mērķis ir pētniecība. Otrkārt, šī dalībvalsts nav pamatojusi cita apmierinoša risinājuma neesamību. Treškārt, tā nav pierādījusi šādas alternatīvas neesamību.

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

32 Maltas Republika atsaucas uz prasības nepieņemamību, ciktāl tā pamatota ar argumentētu atzinumu, kam ātri sekoja būtiski grozījumi valsts tiesiskajā regulējumā, kurš prasības pieteikumā ir sajaukts ar agrāko tiesisko regulējumu. Šī dalībvalsts uzskata, ka prasības priekšmeta un tvēruma neskaidrais raksturs kaitējis tiesību uz aizstāvību īstenošanai. Komisija savā prasības pieteikumā nav precizējusi, vai tās iebildumi attiecas uz tiesību normām, kas bija spēkā argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, vai uz pašreiz spēkā esošajām tiesību normām.

33 Maltas Republika norāda – lai gan Komisija savā prasības pieteikumā cenšas līdz minimumam samazināt ar 2021. gada pamatnoteikumiem izdarīto grozījumu nozīmīgumu, šie grozījumi ir būtiski, tāpēc no tā izrietošais regulējums nav "praktiski identisks" ar to, kas izriet no 2020. gada pamatnoteikumiem. Tieši pretēji – 2021. gadā pieņemtajā atkāpes shēmā pētniecības nolūkā esot bijušas ņemtas vērā Komisijas bažas un esot būtiski grozīti vairāki būtiski agrākās shēmas aspekti.

34 Maltas Republika šajā ziņā apgalvo, ka nespēj saprast, vai pienākumu neizpilde, ko Komisija minējusi savā prasības pieteikumā, ir saistīta ar to atkāpes shēmu pētniecības nolūkā, kura pieņemta 2020. gadā, vai to, kas pieņemta 2021. gadā. Tas pats attiecoties uz Komisijas iebildumu par izvēli neizmantot pieredzējušus ornitologus, jo šī iestāde nav precizējusi, vai šis iebildums attiecas uz pirmo vai uz otro no šīm shēmām, lai gan ar pēdējo minēto esot veikti būtiski uzlabojumi ar nolūku izpētes projektā iesaistīt un pilnībā integrēt kompetentus ornitologus, lai savāktie dati tiktu pareizi analizēti, apstrādāti un ekstrapolēti.

35 Replikā Komisija norāda, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru prasības sakarā ar pienākumu neizpildi var attiekties uz faktiem, kas radušies pēc argumentētā atzinuma pieņemšanas, ja tie ir tāda paša rakstura kā šajā atzinumā paredzētie fakti un ja tie veido vienu un to pašu rīcību, kā tas ir šajā gadījumā. Šajā lietā 2021. gada 9. jūnija argumentētais atzinums attiecoties uz 2020. gadā pieņemto atkāpes shēmu pētniecības nolūkā. Komisija norāda, ka savā prasības pieteikumā ir paredzējusi šo shēmu, kuras darbība tika pagarināta ar atkāpes shēmu pētniecības nolūkā, kas pieņemta 2021. gadā, un ar 2022. gada deklarāciju.

36 Šajā ziņā Komisija norāda, ka 2020. gadā pieņemtās atkāpes shēmas pētniecības nolūkā galvenie elementi, kas saskaņā ar argumentēto atzinumu neatbilst Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunktam, tika saglabāti atkāpes shēmā pētniecības nolūkā, kura pieņemta 2021. gadā un kura bija spēkā šīs prasības iesniegšanas dienā. Tā tas it īpaši ir gadījumā, kas saistīts ar mērķi vākt informāciju par septiņu attiecīgo žubīšu sugu references populācijām, licences piešķiršanas nosacījumiem, kā arī šīs shēmas piemērošanas jomu.

37 Šo turpinātību apstiprinot fakts, ka saskaņā ar 2021. gada pamatnoteikumiem licences tika piešķirtas, pamatojoties uz pieteikumiem, kas iesniegti atbilstoši 2020. gada pamatnoteikumiem. Tādēļ pēdējie minētie tikuši "atcelti, tomēr neskarot spēkā esamību visam, kas ir ticis veikts vai neveikts atbilstoši šiem pamatnoteikumiem".

38 Komisija uzskata, ka pretēji Maltas Republikas apgalvojumam, ka pastāv jauna "regulatīvā iestāde, kurā ietilpst akreditēti akadēmisko aprindu pārstāvji, kvalificēti ornitologi un datu analītiķi", par pētniecību atbildīgā regulatīvā iestāde patiesībā joprojām ir *WBRU*, kas saskaņā ar 2020. gada pamatnoteikumiem jau uzņēmusies šo funkciju. Jaunievestā iespēja *WBRU* izraudzīties zinātniskus ekspertus vai ornitologus praksē šķiet nenozīmīga.

39 Turklāt Maltas Republika nenorāda, kādā veidā iespēja ieviest iepriekš noteiktus parametrus, noteikumi par citu risinājumu neesamības konstatēšanu, noteikumi par slazdā noķertu putnu deklarēšanu un nosacījumi, kas piemērojami izpētes vietām, būtiski groza 2020. gada atkāpes shēmas pētniecības nolūkā raksturu.

40 Komisija atspēko Maltas Republikas apgalvojumu, ka prasības pieteikumā nav precīzi identificēti valsts pasākumi, kas izraisījuši apgalvoto pienākumu neizpildi. Prasības pieteikumā esot precizēts, ka apstrīdētā atkāpes shēma pētniecības nolūkā ietver "2020. gada pamatnoteikumus, [..] 2020. gada deklarāciju, 2021. gada pamatnoteikumus un 2021. un 2022. gada deklarācijas (kā [arī] visus tāda paša veida pasākumus nākotnē, kas veido to pašu rīcību)". Ņemot vērā šo skaidri definēto priekšmetu, Maltas Republikas tiesības uz aizstāvību neesot aizskartas.

41 Atbildē uz repliku Maltas Republika uzsver, ka 2020. gadā pieņemtās atkāpes shēmas pētniecības nolūkā atcelšana un jaunas shēmas pieņemšana 2021. gadā ir tiešas sekas Komisijas sniegtajām norādēm. Šī situācija atšķiras no argumentētajā atzinumā minētās administratīvās prakses vienkāršas turpināšanas gadu pēc gada.

42 Maltas Republika apgalvo, ka 2021. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētniecības nolūkā atšķiras no agrākās shēmas, jo ar to ir ieviestas jaunas procedūras, jaunas iestādes, kā arī jauni dalībnieki un ir stiprināti īstenošanas mehānismi.

43 Komisija esot pieļāvusi kļūdu, pierādījumu par turpinātību starp 2020. gadā pieņemto atkāpes shēmu pētniecības nolūkā un 2021. gadā pieņemto shēmu saskatīdama faktā, ka pirmā esot tikusi atcelta, "tomēr neskarot spēkā esamību visam, kas ir ticis veikts vai neveikts atbilstoši šiem pamatnoteikumiem". Maltas tiesību aktos bieži sastopamā vārda "neskarot" mērķis esot nodrošināt, ka agrāko likumu atcelšana neietekmē notiekošās tiesvedības.

44 Turklāt Komisijas prasības pieteikuma priekšmets esot tik plašs, ka tas liedzot Maltas Republikai izstrādāt mērķtiecīgu aizstāvību. Tas, ka Komisija jauc 2020. un 2021. gadā pieņemtās atkāpes shēmas pētniecības nolūkā, radot juridisku nenoteiktību, un tas liedz šai dalībvalstij izstrādāt atbilstošu aizstāvību saskaņā ar skaidri definētiem apstrīdētajiem noteikumiem.

Tiesas vērtējums

45 Saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru atbilstoši LESD 258. pantam iesniegtas prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi priekšmets tiek noteikts Komisijas argumentētajā atzinumā, un tādējādi prasībai ir jābūt pamatotai ar tiem pašiem iemesliem un pamatiem kā šim atzinumam (spriedums, 2017. gada 5. aprīlis, Komisija/Beļģija, C-488/15, EU:C:2017:267, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Šajā gadījumā šajā prasībā, tāpat kā 2021. gada 9. jūnija argumentētajā atzinumā, Komisija norāda, ka, pieņemot atkāpes shēmu, kas ļauj sagūstīt septiņu attiecīgo žubīšu sugu dzīvus īpatņus, Maltas Republika nav izpildījusi pienākumus, kādi tai ir saskaņā ar Direktīvas 2009/147 5. pantu un 8. panta 1. punktu, kas aplūkoti kopsakarā ar šīs direktīvas 9. panta 1. punktu, jo Maltas Republika, pirmkārt, nav pierādījusi, ka tās atkāpes shēmai ir pētniecības mērķis, jo šī shēma nav balstīta uz zinātniskām metodēm, tās piemērošanā ir trūkumi, tās izvirzītais mērķis nav saistīts ar aizsardzību un katrā ziņā ir neatbilstošs paziņotā mērķa sasniegšanai, otrkārt, nav pamatojusi cita apmierinoša risinājuma neesamību un, treškārt, nav pierādījusi cita apmierinoša risinājuma neesamību.

47 Tāpēc šī prasība ir pamatota ar tiem pašiem iemesliem un tiem pašiem pamatiem kā 2021. gada 9. jūnija argumentētais atzinums.

48 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka pienākumu neizpilde jāvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā bija argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās (spriedums, 2017. gada 5. aprīlis, Komisija/Bulgārija, C-488/15, EU:C:2017:267, 40. punkts un tajā minētā judikatūra), proti, šajā gadījumā 2021. gada 9. jūlijā.

49 Tomēr, tā kā šīs prasības mērķis ir konstatēt sistemātisku un ilgstošu Direktīvas 2009/147 5. panta un 8. panta 1. punkta un šīs direktīvas 9. panta 1. punkta kombinēto normu pārkāpumu, jāatgādina, ka principā nav izslēdzama papildu elementu iesniegšana, kuras mērķis ir tiesvedības Tiesā stadijā pierādīt apgalvotās pienākumu neizpildes vispārīgumu un pastāvīgumu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 5. aprīlis, Komisija/Bulgārija, C-488/15, EU:C:2017:267, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

50 It īpaši Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka prasības sakarā ar pienākumu neizpildi priekšmetu var paplašināt, attiecinot to uz faktiem, kuri iestājušies pēc argumentētā atzinuma pieņemšanas, vienīgi tad, ja tiem ir tāds pats raksturs un tos rada tā pati rīcība kā tos, kas minēti šajā atzinumā (spriedums, 2023. gada 7. septembris, Komisija/Itālija (Robežlielumi – Arsēns un fluorīdi), C-197/22, EU:C:2023:642, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Šajā gadījumā, lai gan ir skaidrs, ka ar 2021. gada pamatnoteikumiem ir izdarīti grozījumi salīdzinājumā ar 2020. gada pamatnoteikumiem, nešķiet, ka šiem grozījumiem būtu nozīme saistībā ar šo prasību.

52 Faktiski iepriekš minētā mērķis ir likt konstatēt, ka atkāpes shēma, kas ļauj sagūstīt septiņu attiecīgo žubīšu sugu dzīvus īpatņus, ir pretrunā pienākumiem, kuri izriet no Direktīvas 2009/147 5. panta un 8. panta 1. punkta, kas aplūkoti kopsakarā ar tās 9. panta 1. punktu, jo Maltas Republika, pirmām kārtām, nav pierādījusi, ka šai shēmai ir pētniecības mērķis, ņemot vērā, ka minētā shēma nav balstīta uz zinātniskām metodēm, tās piemērošanā ir trūkumi, tās mērķis nav saistīts ar aizsardzību un katrā ziņā ir neatbilstošs paziņotā mērķa sasniegšanai, otrkārt, nav pamatojusi cita apmierinoša risinājuma neesamību un, treškārt, nav pierādījusi cita apmierinoša risinājuma neesamību. Ar to vien, ka Maltas Republika grozījusi tiesisko regulējumu, ieviešot jaunas procedūras, jaunas iestādes, kā arī jaunus dalībniekus, kuri aicināti piedalīties šajā pašā shēmā, un stiprinājusi tā ieviešanai vajadzīgos mehānismus, sava vispārīgā rakstura dēļ un tā kā nav precīzākas informācijas, nevar pierādīt, ka 2021. gadā pieņemtā atkāpes shēma pētniecības nolūkā, ņemot vērā šīs prasības priekšmetu, ir jauna atkāpes shēma, kas būtiski atšķiras no iepriekš spēkā bijušās shēmas.

53 Turklāt arī Maltas Republikas apgalvojums, ka apstrīdētā atkāpes shēma prasības pieteikumā nav skaidri definēta, ir nepamatots. Prasības pieteikumā paredzētā atkāpes shēma ietver 2020. gada pamatnoteikumus, 2020. gada deklarāciju, 2021. gada pamatnoteikumus un 2021. un 2022. gada deklarācijas, kā arī visus tāda paša veida pasākumus nākotnē, kas veido to pašu rīcību, un pēdējam minētajam precizējumam šajā gadījumā nav jēgas, jo Komisija nav paplašinājusi savas prasības priekšmetu, attiecinot to uz pasākumiem pēc 2022. gada deklarācijas.

54 Tādējādi Maltas Republikas tiesības uz aizstāvību nav tikušas aizskartas. Turklāt šajā ziņā jānorāda, ka Maltas Republika, kā izriet no tās procesuālajiem rakstiem, varēja izstrādāt sīku argumentāciju attiecībā uz Komisijas izvirzītajiem iebildumiem un argumentiem.

55 Tāpēc prasība ir pieņemama.

Par pamatu, kas attiecas uz pamatojuma nenorādīšanu saistībā ar "cita apmierinoša risinājuma" neesamību Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta izpratnē

Lietas dalībnieku argumenti

56 Komisija uzsver, ka 2020. un 2021. gada pamatnoteikumos nav ietverts nekāds pamatojums attiecībā uz alternatīva apmierinoša risinājuma neesamību un tajos šīs neesamības novērtējums, ja tas lemj noteikt "pētniecības periodu" sākumu, izmantojot deklarācijas, ir atstāts tikai ministra ziņā.

57 2020., 2021. un 2022. gada deklarācijās ministrs esot apstiprinājis "cita apmierinoša risinājuma" neesamību, nesniegdams pietiekami skaidru pamatojumu, lai izpildītu tiesiskās drošības prasības. Šajās deklarācijās ir aprakstīts atkāpes shēmas pētniecības nolūkā mērķis savākt datus par gredzenu kontroli, lai noskaidrotu septiņu attiecīgo žubīšu sugu references populāciju Maltas Republikas teritorijā. Tomēr nedz šajās deklarācijās, nedz to zemsvītras piezīmēs minētajos dokumentos nav paskaidrots, kāpēc ministrs nolēmis šo mērķi mēģināt sasniegt, drīzāk piešķirot licences tūkstošiem amatieru, nevis ar citiem līdzekļiem, piemēram, izmantojot kompetentu zinātnieku dalību.

58 Ministrs nekādā veidā nepaskaidro, kādu iemeslu dēļ Maltas Republika nolēmusi neiesaistīt valsts apgredzenošanas programmas putnu apgredzenotājus vai neizmantot citus pieejamos zinātniskos līdzekļus, piemēram, plaši izmantoto putnu populācijas skaitīšanu, lai novērstu konstatēto datu neesamību.

59 Turklāt Maltas Republika neesot pamatojusi alternatīva apmierinoša risinājuma neesamību, jo nedz 2020., 2021. un 2022. gada deklarācijās, nedz ornitoloģijas komitejas ieteikumos, nedz *WBRU* ziņojumos, uz kuriem atsaucas Maltas Republika, nav aplūkots jautājums, vai īstu zinātnieku dalība būtu apmierinošs alternatīvs risinājums.

60 Maltas Republika pārmet, ka 2020. un 2021. gada pamatnoteikumos, kā arī 2020., 2021. un 2022. gada deklarācijās ir sniegts pietiekams pamatojums, lai apstiprinātu alternatīva apmierinoša risinājuma neesamību. Pirmkārt, alternatīva risinājuma neesamība ir skaidri noteikta Direktīvas 2009/147 9. pantā. Otrkārt, 2021. gada pamatnoteikumu 6. noteikuma 1. punktā paredzēts, ka pētījumam pēc vērtējuma un analīzes veikšanas jānodrošina, ka "nav cita apmierinoša risinājuma". Treškārt, 2021. gada atkāpes shēmas pētniecības nolūkā ietvaros, kā arī 2020., 2021. un 2022. gada "pētniecības periodos" veiktie pasākumi esot snieguši visu atbilstošo informāciju, kas pamato alternatīva apmierinoša risinājuma neesamību. It īpaši 2020. gada deklarācijā ir ietverta skaidra atsauce uz ornitoloģijas komitejas ieteikumiem, kā arī atsauces uz atgūtajiem gredzeniem laikposmā no 1920. līdz 2018. gadam un uz *WBRU* iesniegto ziņojumu par selektivitāti un linuma acs izmēru. Šie ziņojumi esot iekļauti šajā deklarācijā un sniedzot atbilstošu informāciju par situāciju, kā arī precīzus zinātniskus datus, kuri pamato alternatīva apmierinoša risinājuma neesamību.

Tiesas vērtējums

61 Vispirms jāatgādina, kā izriet it īpaši no Direktīvas 2009/147 1. panta, ka putnu aizsardzība ir tās galvenais mērķis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 17. marts, *One Voice* un *Ligue pour la protection des oiseaux*, C-900/19, EU:C:2021:211, 34. punkts). Tādējādi saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta a) un e) punktu dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai ieviestu vispārēju visu minētajā 1. pantā paredzēto putnu sugu aizsardzības shēmu, un kas ietver aizliegumu tos jebkādā veidā apzināti nonāvēt vai sagūstīt, kā arī turēt to sugu putnus, kuras aizliegts medīt un sagūstīt.

62 Saskaņā ar minētās direktīvas 8. panta 1. punktu, runājot par putnu sagūstīšanu, dalībvalstis aizliedz izmantot jebkādus lielapjoma vai neselektīvus līdzekļus, iekārtas vai metodes, vai arī tādus, kas var izraisīt kādas sugas lokālu izzušanu, it īpaši tos, kas uzskaitīti šīs pašas direktīvas IV pielikuma a) punktā, kurā it īpaši minēti tīkli un lamatas.

63 Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis var atkāpties no minētajiem noteikumiem, ja nav cita apmierinoša risinājuma, it īpaši pētījuma nolūkā.

64 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai ļautu kompetentajām iestādēm izmantot Direktīvas 2009/147 9. pantā paredzētās atkāpes vienīgi Savienības tiesībām atbilstošā veidā, valsts tiesiskais un normatīvais regulējums ir jāpieņem tā, lai tajā paredzēto atkāpju īstenošana atbilstu tiesiskās noteiktības principam. Tādējādi šajā jomā piemērojamajā valsts tiesiskajā regulējumā atkāpes kritērijiem jābūt noteiktiem skaidri un precīzi un par to piemērošanu atbildīgajām iestādēm ir jābūt noteiktam pienākumam ņemt tos vērā (spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, Komisija/Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, 47. punkts).

65 Vēl saistībā ar tādu izņēmuma režīmu kā Direktīvas 2009/147 9. pantā paredzētais, kurš jāinterpretē šauri un saskaņā ar kuru attiecīgo nosacījumu esamības pierādīšanas pienākums attiecībā uz katru atkāpi ir jāuzliek iestādei, kas pieņem lēmumu, jāuzsver, ka dalībvalstīm jānodrošina, ka jebkuras darbības, kas ietekmē aizsargājamās sugas, var tikt atļautas tikai tad, ja tās balstītas uz precīzi un pietiekami pamatotiem lēmumiem, kuros ir norādes uz šajā pantā paredzētajiem iemesliem, nosacījumiem un prasībām (spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, Komisija/Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, 47. punkts). Turklāt Direktīvas 2009/147 9. panta noteikumi, kas attiecas uz šajā pantā paredzētās atkāpes stingru kontroli un sagūstīšanas selektīvo raksturu, kā arī vispārējais samērīguma princips paredz, ka Direktīvas 2009/147 9. pantā paredzētajai atkāpei, kuru kāda dalībvalsts vēlas izmantot, jābūt samērīgai ar vajadzībām, kas šo atkāpi attaisno (spriedums, 2020. gada 23. aprīlis, Komisija/Somija (Lielo pūkpīļu tēviņu pavasara medības), C-217/19, EU:C:2020:291, 66. un 67. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

66 Tādējādi Maltas Republikai, ievērojot šī sprieduma 64. un 65. punktā paredzētajā judikatūrā noteiktos nosacījumus, jāpierāda, ka nosacījumi atkāpes izdarīšanai saskaņā ar Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punktu, ar kuru tā ir pamatota, ir izpildīti.

67 Jānorāda, ka Maltas tiesiskajā regulējumā ir noteikti skaidri un precīzi kritēriji un par tā piemērošanu atbildīgajām iestādēm ir uzlikts pienākums ņemt tos vērā. Kā norādīts šī sprieduma 8., 14. un 20. punktā, ar Noteikumu par savvaļas putnu aizsardzību 9. noteikumu galvenokārt ir transponēts Direktīvas 2009/147 9. pants, bet 2020. gada pamatnoteikumu 4. noteikumā un 2021. gada pamatnoteikumu 8. noteikumā ministram ir uzlikts pienākums, nosakot pētniecības perioda sākumu, pārbaudīt, vai nav cita apmierinoša risinājuma.

68 Turpretim jākonstatē, ka 2020., 2021. un 2022. gada deklarācijas, ar ko ir atļauta septiņu attiecīgo žubīšu sugu īpatņu sagūstīšana lamatās pētniecības periodos" 2020., 2021. un 2022. gadā, neatbilst Direktīvas 2009/147 9. pantam.

69 Kaut arī šajās deklarācijās minēts, ka nav neviena cita apmierinoša risinājuma, un kaut arī tajās ietverta skaidra atsauce uz ornitoloģijas komitejas ieteikumiem, tajās nav ietverts precīzs un atbilstīgs pamatojums par šādu neesamību. Minētajās deklarācijās pat nav minēti citi ornitoloģijas jomā izmantoti zinātniski pētniecības līdzekļi, neatkarīgi no tā, vai tie būtu minēti, lai tos apstiprinātu vai noraidītu.

70 No tā izriet, ka pamats, kas attiecas uz to, ka Maltas Republikas pieņemtajā atkāpes shēmā nav norādīts pamatojums par "cita apmierinoša risinājuma" Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē neesamību, ir juridiski pamatots un tādējādi jāapmierina.

71 Ņemot vērā šo konstatējumu, šajā gadījumā nešķiet, ka jāizskata pamati, kas attiecīgi saistīti ar to, ka nav pierādīts, ka cita apmierinoša risinājuma nav, kā arī ar to, ka Maltas atkāpes shēmai nav pētniecības mērķa Direktīvas 2009/147 9. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 21. jūnijs, Komisija/Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, 53. punkts).

72 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, jākonstatē, ka, pieņemdama atkāpes shēmu, kas ļauj sagūstīt septiņu savvaļas žubīšu sugu, proti, žubītes (*Fringilla coelebs*), kaņepīša (*Carduelis cannabina*), dadzīša (*Carduelis carduelis*), zaļžubītes (*Carduelis chloris*), dižknābja (*Coccothraustes coccothraustes*), ģirliča (*Serinus serinus*) un ķivuļa (*Carduelis spinus*), dzīvus īpatņus, Maltas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir saskaņā ar Direktīvas 2009/147 5. panta un 8. panta 1. punkta noteikumiem, kas aplūkoti kopsakarā ar tās 9. panta 1. punktu.

Par tiesāšanās izdevumiem

73 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Maltas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums galvenokārt ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Maltas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **Pieņemdama atkāpes shēmu, kas ļauj sagūstīt septiņu savvaļas žubīšu sugu, proti, žubītes (*Fringilla coelebs*), kaņepīša (*Carduelis cannabina*), dadzīša (*Carduelis carduelis*), zaļžubītes (*Carduelis chloris*), dižknābja (*Coccothraustes coccothraustes*), ģirliča (*Serinus serinus*) un ķivuļa (*Carduelis spinus*), dzīvus īpatņus, Maltas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 5. panta un 8. panta 1. punkta noteikumiem, kas aplūkoti kopsakarā ar tās 9. panta 1. punktu.**

2) **Maltas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]